

เอกสารเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อน
ร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. ... ฉบับภาคประชาชน

ทำความเข้าใจกับที่มาของการเขียนเอกสารฉบับนี้

ในการขับเคลื่อนเพื่อผลักดันให้เกิดกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ประเด็นสำคัญที่หลายคนอาจจะสรุปว่าเป็น อุปสรรคหรือปัญหา ให้กฎหมายกองทุนฯ นี้ ขยับไปอย่างช้าๆ นั้น โดยส่วนตัวมองว่าน่าจะเกิดขึ้นจากสาเหตุหลัก ๒ ข้อ ข้อแรก ไม่มีแรงกดดันจากสังคมไปยังรัฐบาล อาจจะเป็นเพราะสังคมยังไม่รับรู้และเห็นถึงความสำคัญของกองทุนนี้ กับ ข้อที่สอง เครือข่ายภาคีที่ผลักดันให้เกิดกฎหมายกองทุนนี้ มีเป้าหมายเดียวกัน แต่อาจจะมี ความเข้าใจไม่ตรงกัน และไม่เข้าใจกัน

เป้าหมายของการเขียนเอกสารเพื่อป้องกัน สถานการณ์ "ไม่เข้าใจ เข้าใจไม่ตรงกัน" ของเครือข่าย องค์กร บุคคล ที่กำลังขับเคลื่อน

เพื่อเข้าไปแก้ไขประเด็นที่เป็นอุปสรรคหรือปัญหา จึงได้เขียนบันทึกเพื่อนำเสนอรายละเอียดที่จำเป็นต่อการสร้างความเข้าใจร่วมกันและตรงกันระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยในบันทึกนี้จะใช้สำหรับการทำความเข้าใจกับ

กลุ่มเครือข่ายสื่อเพื่อการพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ โดยในการทำความเข้าใจ สร้างความเข้าใจกับเครือข่ายต่างๆ ที่มีเป้าหมายหลักเหมือนกันนั้น อยากให้เจาะลึกในส่วนของ "ส่วนที่สอง" ของเอกสารชิ้นนี้ ที่พยายามอธิบายถึงเจตนารมณ์ของการเสนอร่างกฎหมายฉบับประชาชนเพื่อช่วยเติมเต็มในประเด็นที่จะทำให้เกิดกองทุนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และ ส่วนที่เป็นรายละเอียดที่ต้องการพัฒนาและค้นหาคำตอบจากสังคม "ร่วมกัน"

ทำความเข้าใจกับส่วนประกอบของเอกสาร

เอกสารชิ้นนี้จัดทำขึ้นโดยมีเป้าหมาย ๓ ข้อ

ข้อแรก เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ "กระบวนการ" ในการเสนอร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ... ฉบับภาคประชาชน ที่ขอเรียกโดยย่อว่า "ร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชน"

ข้อที่สอง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับ "เนื้อหาสาระที่เป็นข้อเสนอ" ต่อการพัฒนากองทุนที่มีประสิทธิภาพ และต้องนำไปบรรจุไว้ในร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชนว่ามีประเด็นอะไรบ้าง

ข้อที่สาม เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเครือข่ายสื่อเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กเยาวชน ครอบครัว (เครือข่ายสื่อเพื่อเด็ก) ในการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมรายชื่อเครือข่ายและเตรียมการเข้าเป็นกรรมาธิการในการพิจารณาร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อฉบับประชาชน

โดยเอกสารฉบับนี้จะมีเนื้อหา ๓ ส่วน คือ

ส่วนแรก รายละเอียดเกี่ยวกับ "กระบวนการ" หรือ "วิธีการ" ในการเสนอร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชน ตามกลไกของ มาตรา ๑๖๓ กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ และ

ส่วนที่สอง รายละเอียดด้านเนื้อหาที่เป็น "ประเด็นสำคัญ" ที่จำเป็นที่จะต้องศึกษาและพัฒนารายละเอียดเพิ่มเติมและต้องนำไปบรรจุไว้ในร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชนเพื่อให้ร่างกฎหมายกองทุนนี้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ส่วนที่สาม รายละเอียดเพื่อเตรียมความพร้อมในภาคปฏิบัติระดับพื้นที่ให้กับเครือข่ายสื่อเพื่อเด็กใน

การลงพื้นที่เพื่อรวบรวมรายชื่อและกระบวนการชี้แจงร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อฉบับประชาชนในชั้นกรรมาธิการ
หลังจากยื่นเสนอร่างกฎหมายต่อประธานรัฐสภา

เนื้อหาส่วนที่หนึ่ง รายละเอียดเกี่ยวกับ "กระบวนการ" หรือ "วิธีการ" ในการเสนอร่างกฎหมายกองทุนสื่อ
ฉบับประชาชน ตามกลไกของ มาตรา ๑๖๓ กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐
หลักการสำคัญในมาตรา ๑๖๓ กฎหมายรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๖๓ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อ
ให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมายัง

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้
มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติและคณะกรรมการวิสามัญ
เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่าง
พระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดด้วย
หมายความว่า

(๑) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้
รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ.....

(๒) ต้องมีร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ..... เสนอมา
ด้วย

(๓) วิธีการยื่นคำขอเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ลงลายมือชื่อลงในแบบแสดงราย
ละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย และกรอกข้อมูลตามที่ระบุไว้ในแบบฟอร์มดังกล่าวให้

ครบถ้วนชัดเจนพร้อมเอกสารประกอบการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ดังนี้

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตร หรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้
- สำเนาทะเบียนบ้านโดยเอกสารดังกล่าว ต้องเป็นเอกสารที่มีความชัดเจนและเป็นปัจจุบันซึ่งจะทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการตรวจสอบ

(๔) เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๗ ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาลที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

(๕) ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ..... จะเข้าเป็นกรรมาธิการในการพิจารณาร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ..... จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการ เพื่อชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติและคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ...

๒

ประเด็นด้านเนื้อหาสาระ :

ข้อเสนอด้านเนื้อหาสาระที่จะนำไปบรรจุในร่างกฎหมายที่เสนอต่อประธานรัฐสภา

๒.๑ ทำความเข้าใจพื้นฐาน

ในขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ... ฉบับประชาชน จะต้องมีการ "ร่างกฎหมาย" เสนอมาพร้อมกันด้วย

ข้อเท็จจริงที่เครือข่ายสื่อเพื่อเด็กต้องทำความเข้าใจก่อน ๒ เรื่อง

เรื่องแรก ขณะนี้มีร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ..... ที่เสนอโดยกระทรวงวัฒนธรรม และผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันอังคารที่ ๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๕ ที่ผ่านมากำถามที่เกิดขึ้น

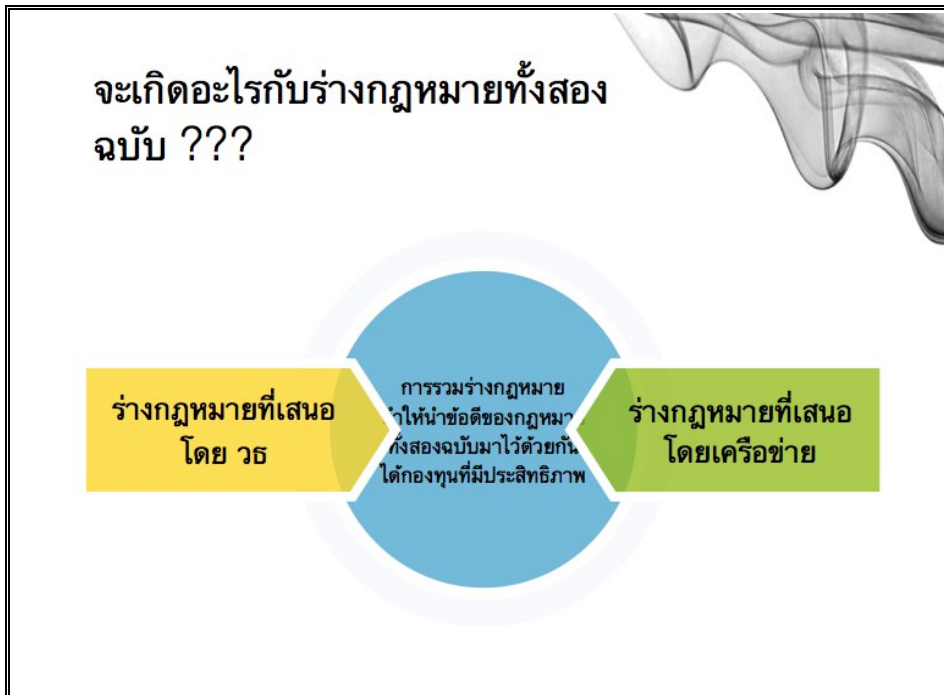
เรื่องที่สอง การเสนอร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชนนี้ เพื่อให้เกิดการ "รวมร่างกฎหมาย" กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ...ในขั้นตอนการพิจารณาร่างกฎหมายในชั้นกรรมาธิการ โดยการรวมร่างกฎหมายทั้งสองฉบับทั้งจาก กระทรวงวัฒนธรรม และ ฉบับประชาชน จะทำให้ได้ "ร่างกฎหมาย" กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ยิ่งไปกว่านั้น การเสนอร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชน โดยผลของมาตรา ๑๖๓ กฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ เป็นผลให้เครือข่ายที่เข้าร่วมเสนอชื่อสามารถเข้าเป็น "กรรมาธิการ" จำนวน ๑ ใน ๓ ของกรรมาธิการทั้งหมดในการพิจารณาร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชน

หมายความว่า

(๑) เครื่องช่ายสี่เพื่อเด็ก ต้องมี ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ... ฉบับประชาชน เสนอมาพร้อมกับรายชื่อด้วย เพื่อนำไปใช้พิจารณาร่วมกับ ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ...ที่เสนอโดยกระทรวงวัฒนธรรม

(๒) แล้วร่าง พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ...ฉบับประชาชน ที่จะเสนอต่อประธานรัฐสภา จะมีเนื้อหาสาระอะไรบ้าง ? เพื่อทำให้เกิดกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

๒.๒ "คำตอบ ๓ ส่วน" เกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ต้องบรรจุไว้ในร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อฉบับประชาชน

เพื่อทำความเข้าใจทั้งในส่วนของ (๑) หลักการพื้นฐานของกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (๒) เนื้อหาสาระกฎหมายที่ "มีรายละเอียดชัดเจนแล้ว" และพร้อมที่จะบรรจุในร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชน และ (๓) เนื้อหาสาระที่ "ต้องการพัฒนาในรายละเอียดให้ชัดเจนมากขึ้น" และนำมาบรรจุไว้ในร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชน

ประเด็นที่มีคำตอบแล้ว กับ ประเด็นที่ยังไม่มีคำตอบ

มีคำตอบแล้วและเขียนใน
ร่างกฎหมายแล้ว

ต้องการพัฒนารายละเอียดเพื่อ
บรรจุในร่างกฎหมาย

(๑)
หลักการพื้นฐาน
๕ ข้อ

(๒)
ประเด็นหลักที่มีใน
ร่างกฎหมายแล้ว
๔ ประเด็น

(๓)
มีประเด็นที่ควรศึกษาและพัฒนา
เพิ่มเติมจากเครือข่ายทุกภาคส่วน
อีก ๗ ประเด็น

คำตอบส่วนที่ ๑ อะไรคือหลักการพื้นฐาน ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องปรากฏอยู่ร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ .....

โดยหลักการพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นของกฎหมายกองทุนสื่อนี้มี ๕ ข้อ

หลักการพื้นฐานแรก เจตนารมณ์ที่แท้จริงของร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ หากพิจารณาจากประวัติศาสตร์ความคิด และ การทำงาน ตั้งแต่ มติ ครม ๔ พคจิกายน พ.ศ.๒๕๔๖ และ การทำงานขับเคลื่อนของเครือข่ายสื่อเพื่อเด็ก ร่วมกับคณะกรรมการสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ กฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์นี้ จัดทำขึ้น เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนา "สื่อเพื่อเด็ก" (สื่อเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว) โดยกองทุนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทรงพลังในการสร้าง "นวัตกรรม" ของระบบการสนับสนุนการพัฒนาสื่อ และมีบทบาทที่แตกต่างจากเดิมโดยต้องเน้นการวางรากฐานความมั่นคงให้กับประชาชนสามารถใช้สื่อเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม เพื่อให้กองทุนนี้

หลักการพื้นฐานที่สอง ต้องท่องให้ขึ้นใจและต้องทำความเข้าใจกับสังคมให้ชัดเจนว่ากองทุนนี้ไม่ได้หมายถึงแต่เงินทุนเท่านั้นและกองทุนนี้ไม่ควรจำกัดกรอบของการทำงานเพียงแค่การรณรงค์การผลิตและการพัฒนาสื่อเท่านั้น โดยต้องตระหนักว่า "กองทุน = การสนับสนุนด้านงบประมาณ + เทคโนโลยีสมัยใหม่ + การวิจัยเพื่อการพัฒนา + การสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสสังคม + การให้คำปรึกษาด้านการจัดการธุรกิจ + การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต + อื่นๆ "

หลักการพื้นฐานที่สาม โครงสร้างการบริหารจัดการกองทุนแบบก้าวหน้าเน้นความคล่องตัว และสร้างความยั่งยืนให้กับผู้รับทุนได้ด้วย กองทุนฯ นี้จะมีสถานะเป็นกองทุนของรัฐหรือเป็นอิสระจากรัฐหรือไม่นั้นอาจไม่ใช่ประเด็นหลัก แต่ประเด็นหลักที่ต้องพิจารณาก็คือ ระบบการบริหารกองทุนที่จะต้องคล่องตัว ขั้นตอนการพิจารณามีความรวดเร็ว ระบบการเบิกจ่ายงบประมาณไม่ล่าช้าและคำนึงถึงรูปแบบของการสนับสนุนที่สามารถสร้าง

ความยั่งยืนในการทำงานให้กับผู้รับการสนับสนุนด้วย

หลักการพื้นฐานที่สี่ ทุกคนมีสิทธิในการเข้าถึงกองทุนนี้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค เพื่อตอบสนองต่อหลักการนี้ ประเด็นนี้มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนทั้งในส่วนของการจัดการกองทุนที่ต้องมีความเป็นอิสระจากการแทรกแซงในการใช้อำนาจในการบริหารจัดการกองทุน โดยจะต้องมีการพัฒนาหลักการของการพิจารณากลับโครงการเพื่อขอรับทุนที่ตอบสนองต่อการสนับสนุนประเด็นการทำงานในระดับท้องถิ่น รวมทั้ง การพัฒนาหลักการของสภาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในระดับจังหวัดเพื่อเป็นคณะกรรมการพิจารณากลับโครงการ โครงการ ต่างๆ หรือ การจัดทำสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ เสนอทิศทางของการทำงานของกองทุนในระยะต่อไปโดยคำนึงถึงประเด็นสำคัญในระดับท้องถิ่นประกอบ ไปด้วยความหลากหลายของผู้รับการสนับสนุน

หลักการพื้นฐานที่ห้า การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งการร่วมบริหารจัดการและการติดตามผลลัพธ์ของการทำงาน เพื่อให้ร่างกฎหมายกองทุนนี้เป็นกฎหมายสามารถใช้บังคับได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องพิจารณาหลักการของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน ๓ ลักษณะ คือ หนึ่ง การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดทิศทางของประเด็นที่สังคมต้องการ สอง การจัดสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ประจำปีซึ่งเรามีตัวอย่างของการทำงานจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติและสมัชชาครอบครัว โดยสมัชชานี้จะ เป็นกลไกสำคัญของการจัดทำข้อมูล “ขาขึ้นจากท้องถิ่น” เพื่อมาประกอบกับข้อมูล “ขาล่องจากส่วนกลาง” อันนำไปสู่ การพัฒนาระบบบริหารจัดการและทิศทางของการทำงานในระดับส่วนกลางและท้องถิ่น สาม การรายงานผลลัพธ์ที่ได้ จากการทำงานให้กับสังคมผ่านสื่อสาธารณะ การเปิดพื้นที่ของการมีส่วนร่วมนี้เองจะเป็นตัวอย่างนำร่องของการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

คำตอบส่วนที่ ๒ เนื้อหาสาระที่มีรายละเอียดชัดเจนแล้วและพร้อมที่จะบรรจุในร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชน

ในการพัฒนาร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๕๖ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ได้พัฒนาร่างกฎหมายขึ้นจาก (๑) ฐานข้อมูลงานวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนาการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริม การศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว (TV4Kids)¹ ได้เสนอให้มีการจัดทำกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน ครอบครัว หรือเรียกสั้นๆว่า “กองทุนสื่อเด็ก” และมาตรการด้านภาษี เพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว (๒) ข้อเสนอจากการจัดทำเวทีวิชาการ เวทีสาธารณะ เพื่อรับฟังความคิดเห็น และ จัดทำข้อเสนอจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับส่วนกลาง และ ระดับท้องถิ่น อย่างน้อยกว่า ๒๐ ครั้ง โดยผลจากการทำงาน ทั้งสองส่วนนำมาสู่การจัดทำ ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ... ฉบับประชาชนที่มี

1 ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว หรือ TV4Kids ภายใต้การสนับสนุนของ สสส บริหารจัดการชุดโครงการวิจัยโดย มูลนิธิศาสตราจารย์ คณิง ภาไชย เป็นชุดโครงการวิจัยและพัฒนาที่จัดทำขึ้นในช่วงระหว่าง พ.ศ.๒๕๕๖ ถึง ๒๕๕๘ ที่เริ่มต้นพัฒนาจากกรอบความคิดโดย รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร คณะนิติศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ โดยได้ผลิตองค์ความรู้ในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ๑๓ องค์ความรู้ และได้พัฒนาให้เกิดเครือข่ายประชาคมด้านการพัฒนาการโทรทัศน์ฯที่มาจากหลายภาคส่วน ทั้ง ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาควิชาชีพ ภาคนโยบาย ภาคเอกชน โดยมีการพัฒนาโครงสร้างในการบริหารจัดการโครงการโดยแบ่งเป็น คณะกรรมการนักวิจัยและพัฒนา คณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ และ คณะกรรมการบริหารโครงการ โดยมีการกำหนด วาระการประชุมเพื่อทำให้เกิดพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน อีกทั้ง การกำหนดให้มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อประเมิน สถานการณ์รายการโทรทัศน์ในทุก ๓ เดือน ทำให้ประชาคมคนทำงานสามารถมองเห็นสถานการณ์ร่วมกันได้อย่างชัดเจน และสามารถกำหนดทิศทางหรือจัดทำข้อเสนอแนะที่มีประสิทธิภาพได้

ความชัดเจนในรายละเอียดแล้ว ๔ ประเด็น

ประเด็นแรก คำนิยามของสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ปรากฏในมาตรา ๓ ของร่างกฎหมายกองทุนฯ

“สื่อ” หมายความว่า สิ่งที่ทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร เครื่องหมาย ภาพ เสียง หรือผ่านจากบุคคลไม่ว่าจะ
ได้จัดทำในรูปของเอกสาร สิ่งพิมพ์ ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย
ภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ การแสดง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในระบบคอมพิวเตอร์ หรือได้จัดทำในรูปแบบอื่นใดตามที่กำหนดใน
กฎกระทรวง

“สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์” หมายความว่า สื่อที่มีเนื้อหาส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ของประชาชน
โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ ทั้งด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทักษะในการใช้ชีวิต ศีลธรรม
จริยธรรม วัฒนธรรม หรือ ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสังคม รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชน มีความ
สามัคคีและสามารถใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายในด้านต่างๆได้อย่างเป็นสุข

ประเด็นที่ ๒ วัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายหรือเจตนารมณ์ที่แท้จริงของการจัดทำกฎหมาย ปรากฏในมาตรา ๕ ร่างกฎหมายกองทุนฯ

มาตรา ๕ มาตราให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์”
ให้กองทุนเป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ให้มีปริมาณมากขึ้น
- (๒) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตสื่อเพื่อให้เกิดการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่มี
คุณภาพ
- (๓) ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนมีความรู้เท่าทันสื่อ และ สามารถใช้สื่อเป็น
เครื่องมือในการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม
- (๔) ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
ในด้านต่างๆ โดยจัดตั้งสภาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- (๕) ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาระบบหรือกลไกเพื่อทำให้การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มี
ความยั่งยืน
- (๕) ศึกษาวิจัยหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย ฝึกอบรม หรือดำเนินการให้มีการประชุมเกี่ยวกับการพัฒนา
สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- (๕) ส่งเสริมบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ
หน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมอันส่งผลต่อการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- (๖) ดำเนินการและส่งเสริมให้มีการกระจายสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์อย่างทั่วถึงทุกระดับ

ประเด็นที่ ๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อ ตอบสนองต่อหลักการพื้นฐานด้านความเป็นอิสระ และ คล่องตัวในการบริหารจัดการ ปรากฏในมาตรา ๑๔ ร่างกฎหมายกองทุน ฯ

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์”
เรียกโดยย่อว่า กปส จำนวน ๑๓ คนประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีคุณวุฒิตาม (๔) เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้

แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการสื่อสารมวลชน ด้านพัฒนาการมนุษย์ ด้านจิตวิทยา ด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม กฎหมาย หรือการบริหาร จำนวนเจ็ดคน ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

ให้ผู้จัดการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้จัดการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ กรรมการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนด

นอกจากนั้น ยังมีการกำหนดอนุกรรมการด้านต่างๆ ใน มาตรา ๑๘ (๑๒)

มาตรา ๑๘ (๑๒) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แบบก้าวหน้าและยั่งยืน คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของประชาชน และคณะอนุกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ประเด็นที่ ๔ กลไกของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน กับ การกำหนดทิศทางของการทำงาน กองทุนที่สอดคล้องกับประเด็นการทำงานในระดับพื้นที่ ปรากฏในมาตรา ๓๑ และ มาตรา ๓๒ ของร่างกฎหมาย กองทุน ฯ ที่กำหนดให้มีการจัดทำสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ ประจำปี

มาตรา ๓๑ ให้ กปส. จัดให้มีสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งเพื่อเป็นระบบ ในการ ก่อนที่จะมีการดำเนินการจัดสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ ให้ กปส. ดำเนินการจัดสมัชชาสื่อ ปลอดภัยและสร้างสรรค์ในระดับพื้นที่ หรือ จัดสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์เฉพาะประเด็น ซึ่งอย่างน้อย ประเด็นเรื่องการสร้างความเท่าเทียมของประชาชนในการได้รับการสนับสนุนจากกองทุน รวมถึงแนวทางของการ พัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อนำข้อเสนอที่ได้จากการจัดสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ทั้งในระดับพื้นที่ หรือเฉพาะประเด็นเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาเพื่อจัดทำข้อเสนอในสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ

มาตรา ๓๒ ในการจัดสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ ให้ กปส. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติคณะหนึ่งมีจำนวนตามที่ กปส. กำหนด

กรรมการตามวรรคหนึ่งให้แต่งตั้งจากผู้แทนหน่วยงานของรัฐและผู้ซึ่งมิได้เป็นผู้แทนหน่วยงานของรัฐใน อัตราส่วนที่ กปส. กำหนดโดยจะต้องมีตัวแทนจากภาคประชาสังคมที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการทำงานด้านการพัฒนา สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในระดับพื้นที่ที่ครอบคลุมทุกภูมิภาคทั้งนี้ผู้ซึ่งมิได้เป็นผู้แทนหน่วยงานของรัฐจะต้องมี จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบของจำนวนกรรมการตามวรรคหนึ่ง

ให้คณะกรรมการจัดสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการ เกี่ยวกับการจัดประชุมและหลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่

คำตอบส่วนที่ ๓ เนื้อหาสาระที่ "ต้องการพัฒนาในรายละเอียดให้ชัดเจนมากขึ้น" และนำมาบรรจุไว้ใน ร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชน

ในการทำงานขับเคลื่อนเพื่อผลักดันให้เกิดกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์นั้น ได้ใช้ ฐานความรู้จากการศึกษาในโครงการวิจัยและพัฒนา “TV4Kids” เป็นต้นทุนสำคัญ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของรายละเอียดของการบริหารจัดการไม่ได้อยู่ในขอบเขตของงานวิจัยในขณะนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้กฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อฯ มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาคำความรู้ในประเด็นสำคัญเพิ่มเติมอีก ๗ ประเด็น กล่าวคือ

๓.๑ รูปแบบของการบริหารจัดการที่สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับกองทุน โดยศึกษาถึงแนวทางใน

การบริหารจัดการกองทุนที่ทำให้กองทุนนี้สามารถดำเนินการเพื่อทำให้เกิดการเพิ่มเติมทรัพยากรในกองทุนว่ามีกี่แนวทาง ? อะไรบ้าง ? แต่ละแนวทางมีข้อดีหรือข้อเสียแตกต่างกันอย่างไร ? โดยเฉพาะ ความเป็นไปได้ในการกำหนดสัดส่วนที่ชัดเจนในส่วนของผู้รับเงินในกองทุนตามที่ปรากฏใน มาตรา ๖(๑) ร่าง พรบ.กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ....² ในเบื้องต้นพบว่า แนวทางในการบริหารจัดการดังกล่าวอาจจะอยู่ในรูปแบบของการลงทุนในด้านสื่อ เช่น การประกอบการเพื่อสังคม (Social Enterprise) หรือ อาจจะอาศัยระบบการระดมทุนทางสังคมโดยใช้มาตรการทางภาษีเข้ามาเป็นกลไกเสริม เป็นต้น

๓.๒ รูปแบบของการสนับสนุนที่สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับผู้ขอรับการสนับสนุนในระยะยาว
เป็นการทำงานที่เน้นกระบวนการพัฒนาที่ผู้รับทุนและพัฒนาภาคอื่นเป็นปัจจัยสนับสนุนในการพัฒนาในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้รับทุนมีความเข้มแข็งและสามารถขอรับการสนับสนุนในสัดส่วนที่น้อยลงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นสามารถขอรับการสนับสนุนจากกองทุนได้มากขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึง รูปแบบของการสนับสนุนที่สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับผู้ขอรับการสนับสนุนในระยะยาวมีรูปแบบใดบ้าง ? ปัจจัยที่จะช่วยให้เกิดการสร้างความยั่งยืนดังกล่าวมีปัจจัยอะไรบ้าง ? ต้องดำเนินการต่อปัจจัยนั้นๆอย่างไร ?

๓.๓ องค์ประกอบและกระบวนการพิจารณาในการสนับสนุนที่สอดคล้องกับลักษณะและธรรมชาติของสื่อแต่ละประเภท เพื่อทำให้เกิดเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาสื่อที่สอดคล้องกับลักษณะและรูปแบบของสื่อ จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบของคณะกรรมการที่จะเป็นผู้พิจารณากลับกรองโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนว่าจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงความเหมาะสมของคณะกรรมการ ความเป็นไปได้ของคณะกรรมการ ภาระหน้าที่ เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาควรเป็นอย่างไร ?

๓.๔ การสร้างระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับพื้นที่ร่วมกับคณะกรรมการสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์จังหวัด เพื่อให้เกิดการสร้างกลไกของการมีส่วนร่วมของประชาชน และ ทำให้เครือข่ายภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นเป็นกลไกสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกันกับอนุกรรมการระดับจังหวัด สมควรที่จะต้องศึกษาถึงแนวทางความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบการทำงานร่วมกันว่ามีแนวทางอย่างไร ? องค์ประกอบของคณะกรรมการ ฯ จังหวัดที่สอดคล้องกับระบบของการทำงานร่วมกันเป็นอย่างไร ? บทบาทของการทำงานในแต่ละเครือข่ายนั้นเป็นอย่างไร ? ตลอดจน ภาระหน้าที่ในการดำเนินงาน โดยเฉพาะเรื่องการจัดประชุมระดับจังหวัด เช่น สมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในระดับพื้นที่ และ เชิงประเด็นนั้นจะเป็นอย่างไร ? รวมไปถึงแนวทางในการวิเคราะห์สถานการณ์และประเด็นการทำงานด้านสื่อภายในจังหวัดว่าประเด็นใดเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาสัดส่วนของการรับทุนจากกองทุนในภาพรวม

๓.๕ การพัฒนาระบบการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรในกองทุน เพื่อให้เกิดการจัดการทรัพยากรทุนในกองทุนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงระบบการสนับสนุนได้นั้น จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงรูปแบบหรือกลไกในการทำงานเพื่อพัฒนาระบบการสร้างความเท่าเทียมในการกระจายทรัพยากรว่าเป็นอย่างไร ? อะไรคืออุปสรรคสำคัญในการเข้าถึงทรัพยากรในกองทุน ? แนวทางในการลดอุปสรรคควรทำอย่างไร ?

๓.๖ การพัฒนาระบบการพิจารณากลับกรองโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน โดยสอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วนของการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ โดยอาจใช้กลไกของสภาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์เพื่อเป็นกลไกในการพิจารณาถึงประเด็นเร่งด่วน การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เป็น จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และ โอกาส เพื่อประกอบ

2

มาตรา ๖ กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรร

คลื่นความถี่และกำกับประกอบการกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

การพิจารณาประเด็นที่จะสนับสนุน รูปแบบของการสนับสนุน เป็นต้น

๓.๗ การศึกษาถึงประเด็นเร่งด่วนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาต้นแบบของการสนับสนุนการพัฒนาภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ เพื่อนำไปสู่การสร้างกระแสความรู้และความตระหนักร่วมกันในสังคม เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาต้นแบบของการบริหารจัดการเพื่อการสนับสนุน และเป็นประเด็นในการสร้างกระแสความเข้าใจถึงความจำเป็นของสื่อสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ จำเป็นที่จะต้องศึกษาสถานการณ์สื่อว่ามีสถานการณ์เด่นในเรื่องใดบ้าง ? มีสื่อสร้างสรรค์ที่สามารถพัฒนาไปสู่ต้นแบบเพื่อสร้างกระแสสังคมมากน้อยเพียงใด ? อะไรบ้าง ? จะมีแนวทางในการพัฒนาสนับสนุนสื่อสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ครบวงจร สามารถตอบสนองเชิงคุณค่าด้านเนื้อหาสาระ และคุณค่าในทางเศรษฐกิจได้อย่างไร ? จะมีแนวทางในการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองต่อประเด็นเร่งด่วนที่ไม่มีนั้นอย่างไร ?

๓

คู่มือปฏิบัติการในภาคสนาม

เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีปฏิบัติการในภาคสนามเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเครือข่ายสื่อเพื่อเด็กในกระบวนการรวบรวมรายชื่อและกระบวนการชี้แจงร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อฉบับประชาชนในชั้นกรรมาธิการหลังจากยื่นเสนอร่างกฎหมายต่อประธานรัฐสภา

ในการทำงานของเครือข่ายสื่อเพื่อเด็กในการผลักดันกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชนนี้ สามารถอธิบายให้เห็นภาพชัดเจนได้ จะเห็นว่ามีความเป็นไปได้ของการทำงาน ดังนี้

(๑) การรวบรวมรายชื่อเครือข่าย (๒) การจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาสาระที่จะต้องบรรจุในร่างกฎหมายกองทุนฯ (๓) เข้าเป็นกรรมาธิการในการพิจารณาร่างกฎหมาย (๔) เตรียมความพร้อมในการจัดทำสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติประจำปี (๕) พัฒนารายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์หรือเงื่อนไขของการรับการสนับสนุนจากกองทุน (๖) การพัฒนาความพร้อมเพื่อเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนฯ

ในระยะแรกนี้ เพื่อทำให้เกิดการเสนอร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ...ฉบับประชาชน จะต้องมีการทำงานใน ๔ ส่วนหลัก กล่าวคือ (๑) การรวบรวมรายชื่อเครือข่าย (๒) การจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาสาระที่จะต้องบรรจุในร่างกฎหมายกองทุนฯ (๓) เข้าเป็นกรรมาธิการในการพิจารณาร่างกฎหมาย (๔) เตรียมความพร้อมในการจัดทำสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติประจำปี

ในแต่ละส่วนนั้น เครือข่ายสื่อเพื่อเด็กต้องทำความเข้าใจระหว่างกันเอง และ สร้างความเข้าใจให้กับเครือข่ายที่จะทำงานในระดับพื้นที่ ดังนี้

เตรียมความพร้อมขั้นที่ ๑   **ทำความเข้าใจกับเครือข่ายในพื้นที่ที่จะลงลายมือชื่อเข้าร่วมเสนอร่างกฎหมาย**
ซักซ้อมความเข้าใจก่อนว่า การลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างกฎหมายตามเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้น ผู้ลงลายมือชื่อต้องมีความเข้าใจในร่างกฎหมายฯกองทุนที่จะเสนอ อย่างน้อยที่สุด ต้องเข้าใจว่า

"ทำไมต้องมีกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์" เพราะต้องการมีกลไกการสนับสนุนการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน ครอบครัว และ กลไกการสนับสนุนการพัฒนาความรู้ ทักษะในการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม

"ถ้ามีกฎหมายกองทุนสื่อแล้ว เขาจะได้ประโยชน์อะไร" ประโยชน์ที่ได้รับที่เกี่ยวข้องกับผู้ลงลายมือชื่อต้องพิจารณาถึงโอกาสในการได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ โดยพิจารณาประเด็นที่เป็นจุดเกาะเกี่ยวกับ

วัตถุประสงค์ของกองทุนสื่ออย่างน้อยในข้อใดข้อหนึ่ง ตามที่ปรากฏใน มาตรา ๕ ของร่างกฎหมายกองทุนฯ

ประเด็นการพิจารณา	มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนหรือไม่ ? ในฐานะใด ? รายละเอียดเป็นอย่างไร ?
(๑) ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ให้มีปริมาณมากขึ้น	
(๒) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตสื่อเพื่อให้เกิดการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ	
(๓) ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนมีความรู้เท่าทันสื่อ และสามารถใช้อุปกรณ์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม	
(๔) ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ โดยจัดตั้งสภาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	
(๕) ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาระบบหรือกลไกเพื่อทำให้การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความยั่งยืน	
(๕) ส่งเสริมบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมอันส่งผลต่อการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	
(๕) ศึกษาวิจัยหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย ฝึกอบรม หรือดำเนินการให้มีการประชุมเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	
(๖) ดำเนินการและส่งเสริมให้มีการกระจายสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์อย่างทั่วถึงทุกระดับ	

เตรียมความพร้อมขั้นที่ ๒ จัดทำรายละเอียดของร่างกฎหมายกองทุนที่จะเสนอต่อประธานรัฐสภา

นอกจากขั้นตอนของการทำความเข้าใจกับเครือข่ายที่จะลงลายมือชื่อในการเตรียมความพร้อมในขั้นที่ ๑ แล้ว เครือข่ายในฐานะ "แกนเครือข่าย" ที่จะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าเป็น "กรรมาธิการ" ในสัดส่วน ๑ ใน ๓ ของคณะกรรมาธิการพิจารณาร่างกฎหมาย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ข้อมูลในระดับพื้นฐานสำหรับเป็นรายละเอียดที่ "บรรจุในร่างกฎหมาย" โดยเป็นรายละเอียดที่มาจากประสบการณ์ข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะจากเครือข่ายในระดับพื้นที่ที่ตนเองทำงาน

อย่างน้อยที่สุด จะต้องมีความเข้าใจใน ๓ ส่วนหลักๆ

ส่วนแรก หลักการพื้นฐานของร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อฯฉบับประชาชน

ส่วนที่สอง จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และ โอกาสในการพัฒนาสื่อเพื่อเด็กที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้าน

วัตถุประสงค์ของกองทุนสื่อ ฯ ในมาตรา ๕ ของร่างกฎหมายกองทุนสื่อฯ

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอเพื่อการทำงานในระดับพื้นที่ ที่เป็น เนื้อหาสาระที่ "ต้องการพัฒนาในรายละเอียด

ให้ชัดเจนมากขึ้น" และนำมาบรรจุไว้ในร่างกฎหมายกองทุนสื่อฉบับประชาชน ว่ามีข้อเสนอในการทำงานเพื่อตอบ

สนองต่อ จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และ โอกาส ของเครือข่ายในระดับพื้นที่อย่างไร

เตรียมความพร้อมขั้นที่ ๓ การเตรียมความพร้อมในการจัดทำสมัชชาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ ประจำปี เพื่อเป็นการนาร่องของการทำงานเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และ หน่วยงานสนับสนุนกองทุนสื่อ (วธ และ กสทช) เพื่อทำให้เกิดการพัฒนา "ความเข้าใจร่วมกัน" และ "ความร่วมมือ" ในการทำงานเพื่อนำไปสู่การจัด ทำกฎหมายกองทุนสื่อฯ และ การพัฒนากลไกการทำงานเพื่อการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพต่อไป

เครื่องมือชุดที่ ๕
แบบสำรวจต้นทุนทางสังคมเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์ในระดับพื้นที่

ผู้เก็บข้อมูล ..... จังหวัด .....

วันที่เก็บบันทึกข้อมูล .....

ประเด็นในการทำงาน	ผลงาน/ประเภท	ชื่อเครือข่าย องค์กร	ปัจจัยสนับสนุน/ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอในการพัฒนากองทุนสื่อ
(๑) การผลิตและพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์				
(๒) การพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตสื่อ				
(๓) รู้เท่าทันสื่อ และสามารถใช้อสื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม				
(๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในด้านต่างๆ โดยจัดตั้งสภาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์				
(๕) การพัฒนาระบบหรือกลไกเพื่อทำให้การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความยั่งยืน				
(๕) การสนับสนุนการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์				
(๕) ศึกษาวิจัยและพัฒนา				
(๖) ช่องทางการเผยแพร่สื่อสร้างสรรค์				

เครื่องมือชุดที่ ๕
แบบสำรวจความสัมพันธ์ของผู้ลงรายชื่อเพื่อเสนอร่างกฎหมายกับกฎหมายกองทุน

ผู้เก็บข้อมูล ..... จังหวัด .....

วันที่เก็บบันทึกข้อมูล .....

เลขที่อ้างอิงกับหมายเลขเอกสารยื่นเสนอร่างกฎหมาย .....

ประเด็นการพิจารณา ³	มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนหรือไม่ ? ในฐานะใด ?	รายละเอียด	คิดว่าอะไรจะเป็นอุปสรรค / ประโยชน์	ข้อเสนอต่อการพัฒนากองทุน
(๑) การผลิต สร้างสรรค์ สื่อ ปลอดภัยและสร้างสรรค์				
(๒) การพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตสื่อ				
(๓) รู้เท่าทันสื่อ และสามารถใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม				
(๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ โดยจัดตั้งสภาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์				
(๕) การพัฒนาระบบหรือกลไกเพื่อทำให้การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความยั่งยืน				
(๕) การสนับสนุนการพัฒนาสื่อ ปลอดภัยและสร้างสรรค์				
(๕) ศึกษาวิจัยและพัฒนา				
(๖) ช่องทางการเผยแพร่สื่อสร้างสรรค์				

3 พิจารณาจาก มาตรา ๕ ของร่างกฎหมายกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ....

เครื่องมือชุดที่ ๖

คู่มือการตอบคำถามในประเด็นคำถามจากผู้ลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างกฎหมาย

ถาม เอกสารสำเนาบัตรประชาชน ทะเบียนบ้านของผู้ลงลายมือชื่อ จะถูกนำไปใช้ทำธุรกรรมอื่น ๆ ที่มีผลเป็นการก่อหนี้หรือภาระผูกพันให้กับผู้ลงลายมือชื่อ ได้หรือไม่ ?

ตอบ **ไม่ได้** เพราะในการรับรองสำเนาถูกต้องในเอกสาร ต้องมีการระบุคำว่า "ใช้เพื่อเป็นเอกสารสำหรับการเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างกฎหมายตามมาตรา ๑๖๓ กฎหมาย รัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ เท่านั้น" จึงไม่สามารถนำไปใช้ในการทำงานหรือก่อหนี้ภาระผูกพันใดๆได้

ถาม จะมี **หลักประกันหรือระบบการป้องกัน** อย่างไรเพื่อให้ผู้ลงลายมือชื่อ มั่นใจว่าเอกสารสำเนาบัตรประชาชน ทะเบียนบ้านของตนจะไม่ถูกผู้อื่นที่ไม่ใช่แกนเครือข่ายที่ทำงานด้วยนำไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ?

ตอบ มีหลักประกันอย่างไร ขอคำปรึกษาจาก คุณต่อ

ถาม จะมีหลักประกันอย่างไรเพื่อให้ผู้ลงลายมือชื่อ มั่นใจว่าการลงลายมือชื่อเพื่อยื่นเสนอร่างกฎหมายนี้ **จะไม่มีผล** ให้รัฐบาลหรือภาคการเมืองใช้เป็นข้ออ้างที่จะกีดกันหรือไม่สนับสนุนการทำงานของผู้ลงลายมือชื่อ ?

ตอบ มีหลักประกันอย่างไร ขอคำปรึกษาจาก คุณต่อ และ อ.ไผ่